

Brief moderamen Protestantse Kerk aan Centraal Joods Overleg

Utrecht, 5 februari 2010

Geacht bestuur,

Het document 'Uur van de Waarheid' hebben we ontvangen uit de hand van Palestijnse christenen. Wij hebben het verstaan als roep om vrede en recht van broeders en zusters die met hun volk lijden onder de situatie in het Midden-Oosten. Wij hebben ons bij de ontvangst niet uitgelaten over de analyse van deze situatie. Dat daar op af te dingen valt, zoals ook gememoreerd door de vertegenwoordiger van de Raad van Kerken, is waar, maar wij voelden ons niet geroepen daar bij de ontvangst op in te gaan.

Wij hebben geen gehoor gegeven aan de oproep tot boycot van Israëlische producten. Wij menen dat dit niet de weg is om een conflict op te lossen tussen twee nabuurvolken. Hier gaat het om een conflict tussen twee volkeren, waarbij de schuld voor dit conflict niet zomaar eenzijdig in de schoenen van een van de partijen geschoven kan worden.

Wel menen wij dat de Protestantse Kerk een eigen verantwoordelijkheid heeft in het Israël-Palestijnen vraagstuk. Wij hebben ons in de synode uitvoerig bezonnen en de zogenaamde IP-nota was daarvan het resultaat. In deze nota hebben wij de onopgeefbare verbondenheid met het joodse volk opnieuw uitgesproken. Ook is uitgesproken dat wij ons inzake de wijze waarop wij naar het conflict tussen Israël en de Palestijnen kijken, ons willen laten leiden door internationaal recht.

Wij hebben op grond daarvan, en als onze reactie op 'Uur van de Waarheid', gemeend een brief te moeten schrijven aan de Israëlische overheid. Wij hebben dit gedaan als 'vriend' die waar nodig ook kritisch spreekt. Wij hadden ook op andere wijze kunnen reageren. Een rechtstreekse brief tot de Israëlische regering leek ons de meest transparante wijze. Natuurlijk is zo'n brief 'selectief'. Op andere momenten kunnen andere dingen gezegd worden. Toen rond de Gaza-oorlog in Nederland gescandeerd werd: ' Hamas, Hamas, joden aan het gas', hebben wij onze afschuw hierover bekend gemaakt aan de Nederlandse minister van Justitie, met het verzoek hier binnen de mogelijkheden van de wet een einde aan te maken. Dit in het kader van onze opdracht 'het inzicht in en de bestrijding van het antisemitisme te bevorderen'. Na ontvangst van 'Uur van de Waarheid' wilden wij de roep om recht en vrede van Palestijnse broeders en zusters hoorbaar maken. Wij hebben ervoor gekozen dat niet in algemene bewoordingen te doen, maar een drietal concrete punten te noemen, waar ons insziens sprake is van onrecht.

De indruk wordt gewekt als zouden wij middels deze brief op onze beurt een complete analyse van de situatie in het Midden-Oosten geven. Niets is minder waar. Wij hebben onze zorg willen delen en een drietal concrete punten genoemd waarop ons insziens de Israëlische overheid kritisch te bevragen is. Kennelijk is daarmee de suggestie gewekt als zouden wij daarmee de schuld van het conflict bij Israël leggen, maar een zorgvuldige lezing van de brief maakt duidelijk dat dit niet zo is. Laat het dus wat ons betreft duidelijk zijn: er zijn meerdere actoren in het Midden-Oosten. Zo is het ook ons bekend dat Hamas tot nu toe geweigerd heeft om Israël te erkennen en dat daarmee een ernstige blokkade voor vrede wordt opgeworpen. Maar het onrecht of de onwil van de ene partij, sluit de verantwoordelijkheid voor het eigen handelen van de andere partij niet uit.

Wij pretenderen niet de waarheid in pacht te hebben. Maar wij menen ook dat, waar een appèl wordt gedaan op onze verantwoordelijkheid, zwijgen geen optie is. Spreken is een risico. In complexe situaties zal dat altijd zo blijven. Wij menen onze kritische vragen te kunnen onderbouwen. Wij hebben echter onze punten niet bedoeld als gemakkelijke beschuldigingen maar wel als een oproep om recht te doen en onrechtmatigheden recht te zetten. Wij accepteren vanzelfsprekend het kritische wederwoord.

Het spijt ons dat onze brief niet als een brief van een vriend is verstaan, maar bijna als een ongenuanceerde veroordeling. Wij zijn ons ervan bewust hoe gevoelig deze materie ligt. Toch moeten wij in een volwassen relatie ook kritische zaken naar voren kunnen brengen. Wij zouden het zeer betreuren wanneer onze dialoog zou afbreken. Wij hopen daarom u te mogen ontmoeten op 9 maart. Laten wij elkaar vast houden ook op momenten van spanning, meningsverschil en teleurstelling. Er is alle ruimte die uit te spreken om zo weer wegen te zoeken naar ontspannener verhoudingen.

Met vriendelijke groeten en hoogachting, namens het moderamen van de generale synode,

Dr. A.J. Plaisier, scriba van het moderamen van de generale synode van de Protestantse Kerk in Nederland